Сочинение

на тему:

«Мой взгляд на сохранение родного языка».

Выполнил: *Мусаев Расул – ученик 11А кл.*

Проверила: *Малаалиева Х.И. -учитель аварского языка и литературы.*

Сочинение на тему:

«Авар мацI цIунияллдехун дир бербалагьи».

Щай дир маг1арулъи, маг1арул чаг1аз
Чияр мац1 бицунеб жидерго гъасда?
Р. Х1амзатов

Рахьдал мац1ги, рух1ияб культураги, г1адаталги, г1елалъ г1елалъулъе кьолаго мамадиро гьабун, умумуз нилъехъе щвезарун руго.

Дир х1исабалда, умумуз гьеб хазина нилъее щвезабун буго зах1матал нухаздалъун, г1умру гьабиялъул лъик1ал мисалаздалъун ц1унун ва т1адеги бечедги гьабун. Нилъеде ирга щвараб мехалъ, гьеб къимат т1адег1анаб хазина билизе тезе бегьилищ?

Бегьуларо!

Гъизилюрт шагьаралда 70 % маг1арулал руго, амма щибаб ункъабилеб хъизан цоцазда г1урус м1ац1алъ к1алъала.
Лъималазда жидерго рахьдал мац1 лъангут1иялъе, т1оцебесеб иргаялда ,г1айибиял руго эбел – эмен. Г1исинал лъималазда щибго зах1мат бихьич1ого, эркенго лъазаризе к1ола жинда сверухъ ругезул киналго мац1ал. Гъоркь г1ураб къадаралда нахърател гьеч1они, школалда малъун рахьдал мац1 лъазабизе зах1малъула.

Амма цо-цо ц1алдохъаби рахъун рач1уна жал маг1арулал гурин – г1андисел, цезал ругин. Гьезда дица г1айиб гьабуларо, дица г1айиб гьабула гьезул эбел – инсуда жидер лъимал авар мац1алъул дарсаздасан эркен гьареян рач1унел.

Лъималазул дарсде яч1инч1ей эбел,
Яч1ун гаргадана директорасда,
Дир гьадай цо яс дуца эркен гьаейин
Гьаб цо «родноялъул» урокалдаса.

Эменги вук1анин элда абулев,
Трудно батани, жибго тейилан.
М. Гунащев.

Ц1игьабун г1уц1иялдаса хадуб Союз биххиялъул х1асилалда лъималазе тарбия –лъай кьеялъул х1алт1и т1убанго к1вар кьеч1ого тана. Рокъоб эбел – инсуцаги пачалихъалъги лъимал куцана цох1о даран – базаралъе, х1иллаял ишазе.

Мац1ги культураги ккола миллаталъул кьуч1, гьелъул кьалбал, гьезие жагъаллъи ккани, миллат т1аг1уна. Жиндирго миллаталъул мац1 лъаларев чи, гьеб миллаталъул чи кколаро. Маг1арул мац1 лъаларев чиясда лъаларо маг1арулазул г1адаталги, тарихги, миллаталъул культураги.

Маг1арухъе щвеч1е маг1арул лъимал.
Угьдула дун цо-цо нуже хъ балагьун.
Жиндирго бух1игун Мах1муд вич1ч1ич1ел,
Маг1арул х1асратгун Х1амзат лъаларел.
М. Гунащев.

Цо бит1ун, цо мекъи г1урусалъ гаргазе лъарав ..маг1арул мац1алда к1алъалелъул г1емерисеб г1урус жубазавулев чиновникасул яги жагьилчиясул «маг1арул мац1 щай нилъее киназдаго г1урусги лъалеб мехалъ »,-ин абураб калимаялъ т1асан х1уччищха ц1араб дуньялалдаго машгьурал маг1арул шаг1иразул:Хъах1аб росулъа Мах1мудил, Ц1адаса Х1амзатил. Расул Х1амазатовасул, Фазу Г1алиевалъул, Г1абасил Мах1амадил, Г1абдулмажид Хачаловасул. Г1абдула Даграновасул, Залму Батировалъул ва г1емерал цогидазулги шиг1рабазда. Т1ок1ал ц1алиларелищха Муса Мух1амадовасул, Расул Х1амзатовасул, Мух1амад Хуршиловасул, Раджаб Динмух1амавасул прозаялъул т1ахьал, маг1арул маргьаби, бицанк1аби, кицаби?

Нилъер миллаталъул мац1 т1аг1инч1ого хут1изе ккани, дир х1исабалда, т1адаблъун гьабизе ккола г1урус мац1алда цадахъ Дагъистаналъул аслиял миллатазул мац1ал малъизе. Хадубги х1ажат буго Дагъистаналда миллиял мац1азул х1акъалъулъ Закон х1адур гьабизе. Г1урус мац1алъул г1адин миллиял мац1азулги экзаменал гьаризе ЕГЭ (цогияб пачалихъалъул экзамен масала: ингилис мац1алъул) кьолагоги аслиял предметазда гьоркьобе гьеб бачине. Бегьула школазда, районазда. Республикаялда, миллиял мац1азул олимпиадаби, литературиял ц1алиял, къец1ал т1орит1изе. Бергьаразе хасал дипломал ва г1арцулал сайгъатал кьезе. Жакъа къоялъин абуни, т1ехь ц1алулев чи ц1акъ дагь вуго. Кинабго Интернеталъги телевизоралъги хисун буго. Дие бокьун буго лъаялъул т1алаб гьабулеблъун, гьелде к1вар кьолеб лъун бук1ине нилъерго миллат. Нилъер умумул щал чаг1и рук1арал, кинаб ирсалъул чаг1и нилъ кколел, нилъер т1аде г1ун бач1унеб г1елалъ, лъималазе щиб нилъеца кьолеб, щиб нахъе толеб бугеб абурал суалал щивас жиндиего кьезе риччан те. Гьел руго ц1акъ к1вар бугел суалал. Хасго нилъеца ц1унизе ккола мац1, тарих, г1адат, г1амал-хасият, гьеб киналъулго бац1ц1алъигун цадахъ. Ч1ахъаги маг1арулал!